

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Eva Novacká

SPOZNÁVAME HISTORICKÉ PAMiatKY MESTA PREŠOV

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	Mgr. Eva Novacká
Kontakt na autora UZ:	ZŠ Važecká 11, 080 01 Prešov, evanovacka@gmail.com
Názov:	Spoznávame historické pamiatky mesta Prešov Záujmový útvar Správny chlapec- správne dievča
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	PaedDr. Magdaléna Šafránová
ISBN	978-80-565-1026-1

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Bašta	4
Floriánova brána	5
Súsošie Immaculaty.....	6
Evanjelické kolégium.....	7
Pomník obetiam Caraffovho krvavého súdu.....	9
Evanjelický chrám Svätej Trojice.....	10
Stará mestská škola	11
Kostol sv. Mikuláša	12
Palác Rákociovcov.....	13
Neptúnova fontána	14
Čierny orol	15
Palác Klobušickovcov	16
Vyskúšaj sa	18
Doplňovačka :.....	20
Prečo Prešovčanov volajú „koňare“?	22
Pátrači.....	23
Tajná správa.....	24
Slovičkárenie	25
Obrázkové sudoku	26
Štvorsmerovka.....	28
Zoznam bibliografických zdrojov	29

Každý človek sa narodil v určitom meste, je s ním spojený a vytvára si k nemu vzťah. Ako občania nášho mesta Prešov mali by sme poznať jeho históriu, ktorá nám priblíži život našich predkov v minulosti. Spoznávaním histórie nášho mesta budeme hrdí na kultúrne dedičstvo našich predkov, ktoré sa zachovalo aj vďaka starostlivosti a ochrane týchto pamiatok.

Historické jadro mesta je národnou kultúrnou pamiatkou. Ako stredoveké slobodné kráľovské mesto a neskoršie novoveké centrum Šarišskej stolice si v svojom historickom jadre zachovalo skoro pôvodnú sieť ulíc, v rámci vtedajších mestských hradieb, množstvo meštianskych domov ako aj chrámov na vykonávanie bohoslužieb. Na našej prechádzke v centre mesta sa zoznámime s významnými stavbami a zaujímavosťami s nimi spojenými.

Bašta

Ako prvý objekt spoznávania je bašta na Kováčskej ulici. Reštaurovaná čiže obnovená stredoveká bašta (vyčnievajúca časť hradieb, opevnenia v podobe veže) sa zachovala spolu s hradbovým múrom. Dôležitým právom stredovekých miest bolo právo postaviť si mestské opevnenie - hradby. Hradby nielen chránili životy a majetok občanov mesta počas obliehaní mesta cisárskym, povstaleckým i cudzím vojskom, ale ich aj pretvorili na skutočné pevnosti. Právo obohnať svoje mesto hradbovým múrom dostali Prešovčania od kráľa Ľudovíta I. v roku 1374. Dnes sa zachovala len malá časť celku tohto opevnenia.

Obrázok 1 Bašta

Floriánova brána

Najväčším objektom spomedzi zachovaných častí mestského opevnenia je Floriánova brána. Postavená bola v prvej polovici 15. storočia ako súčasť nových hradieb na západnej strane mesta, pozdĺž ktorých vznikla ďalšia ulica - Baštová ulica. Z vonkajšej strany boli tieto hradby chránené vodnou priekopou, napájanou vodou z mlynského jarku. Samotná Floriánova brána bola chránená štvorhrannou vežou, ktorá bola vysunutá do priekopy. Nad priechodom v bráne je namaľovaný svätý Florián, ktorý je patrónom hasičov. Mal obyvateľov mesta ochraňovať pred ničivými požiarimi, ktoré mesto Prešov v minulosti mnohokrát ťažko poškodili.

Obrázok 2 Floriánova brána

Obrázok 3 Svätý Florián na Floriánovej bráne

Súsošie Immaculaty

V severnej časti námestia Prešova je obnovené barokové súsošie Immaculaty (skupina sôch tvoriacich jeden celok). Prešovčania ho nesprávne nazývajú Trojica. Na podstavci sú štyri sochy svätcov, ktoré zhotovil košický sochár Jozef Hartmann. V roku 1751 dali toto súsošie postaviť jezuiti ako pamiatku na mor (epidemickú chorobu spôsobujúcu veľkú úmrtnosť). Hlavnú časť súsošia tvorí socha Panny Márie s Ježiškom, s pozlátenými korunkami na hlavách a žezlom. Z pôvodných sôch na podstavci sa dodnes zachovali iba sochy sv. Mikuláša a sv. Jána Nepomuckého.

Silne poškodené a zvetrané súsošie bolo reštaurované (obnovené) r. 1967 a najnovšie v r. 1995-1997.

Obrázok 4 Súsošie Immaculaty

Evanjelické kolégium

Evanjelické kolégium je významná pamiatka, ktorá je nerozlučne spätá s Prešovom. Od svojho vzniku patrilo k najdôležitejším stavbám mesta a preslávilo sa v celej Európe. Evanjelickí kňazi získavali až do polovice 17. storočia vzdelanie na nemeckých univerzitách, lebo u nás nebola zriadená vysoká škola pre evanjelikov. Katolícka cirkev pripravovala svojich budúcich kňazov na jezuitskej univerzite v Trnave a neskôr aj na univerzite v Košiciach.

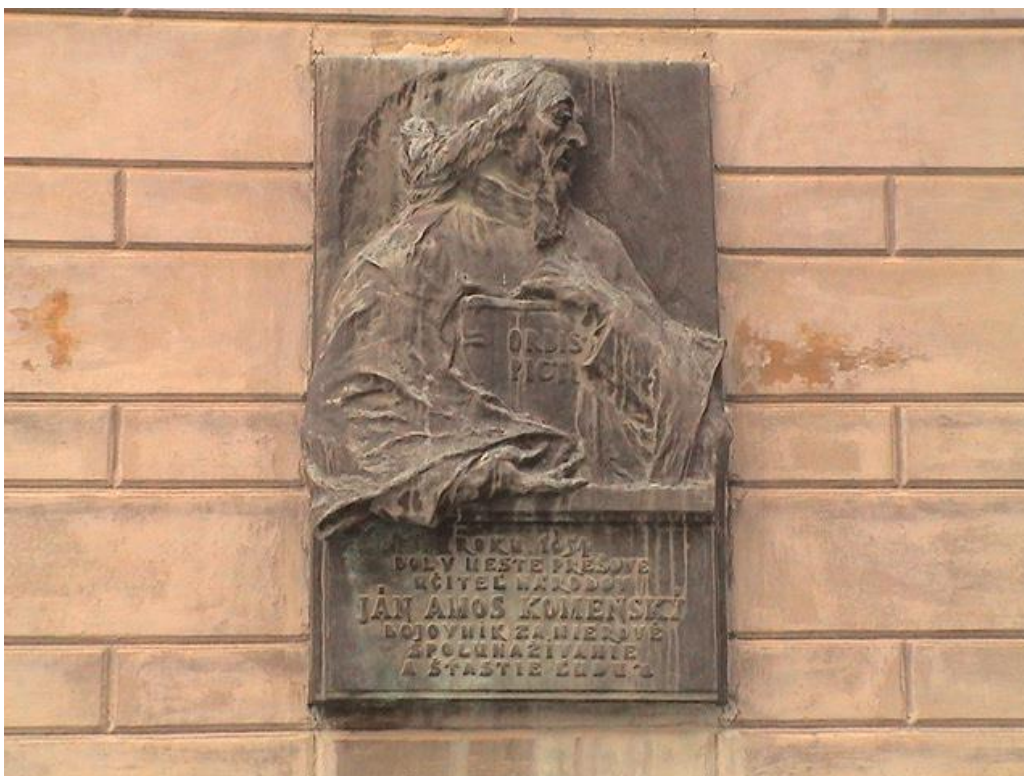
Najlepšie podmienky pre vznik evanjelickej školy boli na východe, v hornom Uhorsku. K evanjelikom sa tu hlásila väčšina mešťanov, poddaných aj zemanov. O založení evanjelického kolégia ako jedinej vyššej evanjelickej školy v krajine sa rozhodlo na zasadnutí v Košiciach v roku 1665. Spomedzi šiestich miest sa rozhodlo pre Prešov, ktorý najlepšie vyhovoval všetkým požiadavkám. Kolégium hornouhorských evanjelických stavov v Prešove bolo slávnostne otvorené 18. októbra 1667. Stalo sa desaťtriednym gymnázium, s vyučovaním vyšších náuk, filozofie a teológie v najvyšších ročníkoch. Práve tieto triedy a vzdelanie, ktoré poskytovali, lákali do Prešova študentov z celej krajiny i zo zahraničia. Kolégium si získalo dobré veľmi meno v celej krajine i v cudzine. Nepriaznivá politická situácia v krajine spôsobila, že škola bola zatvorená a jej budova skonfiškovaná (zobratá).

Na kolégiu sú upevnené pamätne tabule, ktoré pripomínajú štúdium a pôsobenie významných osobností na tejto škole.

Obrázok 5 Evanjelické kolégium

Na budove je umiestnená pamätná tabuľa, ktorá pripomína Jana Amosa Komenského a jeho pobyt v meste v roku 1654. (Správne by mala byť tabuľa umiestnená na starej mestskej škole, s ktorou je spojený jeho pobyt v našom meste.)

Obrázok 6 Pamätná tabuľa Jan Amos Komenský

Na budove je umiestnená aj pamätná tabuľa, ktorá pripomína slovenského básnika Pavla Országha Hviezdoslava a jeho štúdium na kolégiu v rokoch 1870 -1872 a ďalších.

Obrázok 7 Pamätná tabuľa P. O. Hviezdoslav

Pomník obetiam Caraffovho krvavého súdu

V roku 1908 bol na severozápadnom nároží postavený pomník obetiam Caraffovho krvavého súdu z r. 1687 spolu s pamätnou tabuľou s menami popravených. Súdny, kruté mučenie a popravy sa konali od 5. marca do 12. septembra 1687. Za tento čas umučili a popravili 24 prešovských mešťanov, senátorov, evanjelických farárov, dozorcov a remeselníkov z Prešova, okolia i vzdialenejších častí Uhorska. Všetkých obvinili z účasti na príprave sprisahania (tajne pripravovanej vzbure). Počas vyšetrovania ich podrobili mučeniu a nakoniec krutým spôsobom popravili.

Týmto súdom chceli Habsburgovci zastrašiť odbojnú protestantskú šľachtu a mešťanstvo, posilniť svoju nadvládu nad Uhorskom a upevniť postavenie katolíckej cirkevnej vrchnosti.

Lešenie Caraffovho popravniska stálo na námestí severne od evanjelického kolégia. Približne na tom mieste bolo postavené v polovici 18. storočia na uctenie pamiatky mučeníkov súsošie Immaculaty (Nepoškvrnenej Panny Márie).

Obrázok 8 Pomník obetiam Caraffovho krvavého súdu

Evanjelický chrám Svätej Trojice

Tento renesančný chrám je jedným z malého počtu protestantských kostolov na Slovensku, postavených v období reformácie. Evanjelici i kalvíni používali totiž poväčšine staršie gotické, predtým katolícke chrámy a iba výnimočne si budovali nové.

V Prešove v prvej polovici 17. storočia vzrástol počet maďarských mešťanov natoľko, že im prestal postačovať kostolík na Slovenskej ulici, slúžiaci dovtedy ako maďarský evanjelický chrám. Nový maďarský kostol rozhodla mestská rada postaviť na námestí vedľa nemeckého, na mieste už zaniknutého stredovekého kostola sv. Ladislava. Základný kameň bol slávnostne položený 25. júla 1642. Stavba chrámu trvala päť rokov a ukončená bola slávnostným vysvätením 16. júna 1647. Prešovskej evanjelickej cirkvi, pre ktorú bol kostol postavený, slúžil do roku 1670. Po obsadení mesta habsburským vojskom bol ako aj ostatné kostoly, evanjelikom zobratý a pridelený katolíckej cirkvi.

Ďalšie osudy chrámu spolu s kolégiom súvisia s reformáciou a protireformáciou v meste. Od roku 1784 chrám začali už používať evanjelici. 5. júla 1788 počas veľkého požiaru, ktorý zachvátil mesto, zhorela strecha i veža chrámu. Obnovili ich veriaci zo svojich peňazí. Naposledy vyhorel v roku 1913. Organ v kostole je z roku 1642 a bol viackrát obnovovaný. Patrí medzi najkrajšie barokové pamiatky Prešova. V suteréne kostola je chrámová krypta, ktorá nie je sprístupnená, sú v nej pozostatky jezuitských mníchov, ktorých tam pochovali v priebehu 18. storočia.

Obrázok 9 Evanjelický chrám Sv. Trojice

Stará mestská škola

Nie je známe, kedy vznikla v stredovekom Prešove prvá škola. Nie je známe ani kde stála prvá stredoveká školská budova. Možno sa domnievať, že to bolo niekedy v priebehu 14. storočia. Najstaršia známa zmienka o škole je v mestskom archíve z r. 1429, ale škola zrejme jestvovala od prvých rokov 15. storočia podľa záznamu z Viedne.

Mestská rada dala postaviť začiatkom 16. storočia na námestí novú školu, lebo stará prestala vyhovovať a nepomohli ani viaceré opravy. Školu stavali v rokoch 1518 – 1521. Táto škola stála na námestí, na mieste, kde dodnes na jej základoch po mnohých prestavbách a úpravách stojí budova, ktorú môžeme vidieť pri spoznávaní nášho mesta. Prešovská mestská škola bola postupne pretváraná na gymnázium. neskôr sa rozšíril obsah výučby aj o filozofiu a teológiu, čím sa gymnázium začalo blížiť k vysokej škole. Vysokú úroveň školy v stredoveku dokazuje štúdium viacerých jej absolventov na

rôznych zahraničných univerzitách. Po postavení kolégia a začatí pravidelnej výučby v roku 1667 mestská škola zanikla. Neskôr s prestávkami bolo v nej umiestnené aj jezuitské gymnázium. V priebehu 18. storočia budova viackrát vyhorela a utrpela i ďalšie škody. Niekoľkokrát bola preto prebudovaná, najmä po veľkom požiari r. 1887. Od poslednej tretiny 19. storočia tu bolo štátne katolícke gymnázium, ktoré sa v r. 1889 presťahovalo do novej budovy. Budova starej mestskej školy slúžila v minulosti rôznym účelom.

Obrázok 10 Stará mestská škola

Kostol sv. Mikuláša

Kostol sv. Mikuláša je najvýznamnejšou historickou stavbou v meste Prešov. Je zároveň najstaršou budovou a jedinou zachovanou gotickou náboženskou stavbou v meste. Patrónom farského kostola je sv. Mikuláš, ktorý sa v 13. storočí tešil veľkej úcte medzi slovenským obyvateľstvom. Pôvod kostola siaha ešte do predmestského obdobia a pravdepodobne už od 13. storočia stál na jeho mieste kostol nemeckej osady. Farský kostol si mesto postavilo koncom 40. rokov 14. storočia. Kostol viackrát vyhorel a to v rokoch 1685, 1711, 1780, 1788, 1886 a naposledy r. 1887. Pôvodne bol okolo kostola cintorín, ohradený kamenným múrom. Ten zrušili v roku 1823 a následne zbúrali aj múr. V krypte kostola bolo pochovaných viacero významných osobností. Počas reformácie v 16. -17. storočí sa v chráme ako v najväčšej sieni v meste schádzali mešťania raz ročne pri voľbe mestskej rady a možno aj pri iných mimoriadnych príležitostiach. Pôvodne mal chrám 12 gotických oltárov. Vo vnútri kostola môžeme obdivovať hlavný oltár, ktorý vznikol v r. 1490-1506. Zhotovil ho prešovský rezbár Ján

Weiss. Z dielne Majstra Pavla z Levoče pochádzajú gotické sochy, ktoré sa zachovali zo začiatku 16. storočia - archanjel Gabriel, Ukrižovaný a drobná socha Krista Trpiteľa. V roku 2008 bol farský kostol sv. Mikuláša povýšený na konkatedrálu (kostol, ktorý zdieľa právo byť sídlom biskupa s inou katedrálou).

Obrázok 11 Kostol sv. Mikuláša

Palác Rákociovcov

Na východnej strane Hlavnej ulice sa nachádza palác Rákociovcov, s ktorými sú spojené dejiny Prešova v 17. - 18. stor.

Pôvodne tu stáli dva stredoveké meštianske domy, ktoré na konci 16. stor. zakúpil sedmohradský knieža Žigmund Rákoci. Prebudovaním týchto objektov sa podarilo vytvoriť skutočný skvost mestskej renesančnej architektúry. Bol považovaný za najkrajší mestský renesančný palác na území bývalého Horného Uhorska. História paláca bola od jeho založenia úzko spätá s dejinami rákociovského rodu. V roku 1633 tu bol podpísaný tzv. prešovský mier medzi Jurajom I. Rákocim a cisárom Ferdinandom II. V apríli 1701, po vyzrazení plánov na nové protihabsburské povstanie, väznili habsburské úrady v paláci Františka II. Rákociho, ktorého predtým zajali v jeho kaštieli vo Veľkom Šariši. Keď sa v lete 1703 pod vedením Františka II. Rákociho (Rákóczi, 1676-1735) začalo najmohutnejšie protihabsburské povstanie, Prešov bol v moci cisárskej

armády. Po viacerých neúspešných útokoch ho povstalci viac ako rok obliehali, kým v decembri 1704 neprinútili veliteľ a posádka vzdať sa. Počas dlhého obliehania utrpelo mesto značné škody, vojsko odčerpalo aj posledné financie a mestská rada preto opäť nariadila vydávanie núdzových, tentoraz medených peňazí. Náklady spojené s pobytom povstaleckých jednotiek a celkový hospodársky rozvrat v krajine na konci povstania prehĺbili úpadok mesta. Katastrofu dovŕšila veľká morová epidémia r. 1710, ktorej padla za obeť väčšina obyvateľstva (asi 2300 ľudí). Po r. 1711 bol palác skonfiškovaný a vystriedal viacerých majiteľov. Dôkladná rekonštrukcia (obnova) paláca do pôvodnej renesančnej podoby sa uskutočnila v r. 1950-1956. V súčasnosti je v budove umiestnené Krajské múzeum.

Obrázok 12 Palác Rákociovcov

Neptúnova fontána

Neptúnova fontána bola postavená na mieste pôvodnej vodnej nádrže – cisterny, čiže je jedinou zachovanou pôvodnou mestskou cisternou. Pred postavením vodovodu slúžilo občanom ako nádrž úžitkovej vody desať podobných cisterien. Súsošie Neptúna dal postaviť na začiatku 19. storočia židovský obchodník Marek Holländer ako výraz vďaka za to, že mu mestská rada dovolila usadiť sa a podnikáť v Prešove. Až do čias Jozefa II. nesmeli okrem času trhov bývať v Prešove žiadni židia. Ako prvý úspešne porušil tento zákaz v druhej polovici 80. rokov 18. storočia bohatý haličský obchodník M. Holländer. Napriek vtedy už platným zákonom (zvláštny dekrét Jozefa II. dovoľoval židom usádzať sa v kráľovských mestách s výnimkou banských) proti jeho prítomnosti vystúpila tak mestská rada, ako i obchodnícky cech (organizácia remeselníkov toho istého remesla v stredoveku). Vďaka dobrým vzťahom s panovníkom sa mu však podarilo v meste zostať, zakúpiť si dom, obchod, a dokonca získať aj meštianske práva. Z vďačnosti dal

potom postaviť v jednej z cisterien túto fontánu. Sochu Neptúna s trojzubcom, ktorý je na ostrove obklopený morskými živočíchmi vytvoril košický kamenár a sochár Vincent Staviarsky. Súsošie bolo dokončené v roku 1826. V strede fontány je boh vôd Neptún s trojzubcom. Súsošie dopĺňa päť menších sôch. Prvou je veľká ryba, ktorá sa ovíja Neptúnovi okolo nôh, ďalej je to žaba, ktorá je na východe, had na severe, korytnačka na západe a krokodíl na juhu. Súsošie Neptúna bolo obnovené začiatkom 90. rokov 20. storočia.

V priestore dnešného parku pri Neptúnovej fontáne stálo od stredoveku niekoľko stavieb, ktoré je možné vidieť na starých fotografiách a mapách. Bola tu pôvodná radnica, z ktorej neostalo nič, krytá tržnica, domček stráže, vežička pre narušiteľov poriadky - pranier, otvorené javisko – divadlo, skladištia obchodníkov a niektoré dielne napr. holičstvo.

Obrázok 13 Neptúnova fontána

Čierny orol

V južnej časti námestia, na východnej strane Hlavnej ulice (dom č. 50) sú mestské budovy, oddávna nazývané Čierny orol. Základom budov bol dvojpodlažný meštiansky dom Tomáša Caschera s priestrannou dvorovou časťou, ktorý mesto zakúpilo v r. 1561 a prispôbilo na reprezentačný hostinec. V mestských písomnostiach bol uvádzaný ako publicum diversorium (verejný hostinec). Po náležitej úprave a pribudovaní nových priestorov vo dvore slúžil hostinec predovšetkým majetnejším návštevníkom mesta, ale aj na zhromaždenia mešťanov pri rôznych príležitostiach.

R. 1602 k nemu pribudovali maštal' pre 28 koni, čo bolo veľmi výhodné pre cestujúcich, ktorí cez mesto prechádzali. Od decembra 1604 až do apríla 1606 v hostinci sídlili velitelia piatich cisárskych plukov generála Baštu, bojujúcich proti hajdúchom Štefana Bočkaja. Vojaci boli ubytovaní v domoch prešovských mešťanov.

V 17. st. , kedy sa v meste niekoľko krát vystriedalo cisárske vojsko s povstaleckým, boli priestory hostinca využívané predovšetkým na ubytovanie dôstojníkov. Tak tomu bolo aj počas stavovského povstania Františka II. Rákociho, keď sa v decembri 1706 v meste ubytovalo na kratší čas francúzske vojsko. V roku 1667 sa tu konala slávnosť otvorenia evanjelického kolégia. Od začiatku 19. st. bol hostinec využívaný čoraz častejšie na rozličné kultúrne účely. 3. marca 1849 sa tu konalo zhromaždenie obyvateľstva, na ktorom k občanom prehovorili L. Štúr a J. M. Hurban, ktorí prišli do Prešova na čele slovenských dobrovoľníkov v cisárskej armáde. V poslednej tretine 19. st. po rozsiahlej prestavbe troch budov vznikla nová mestská reprezentačná budova určená najmä na spoločenské podujatia.

Obrázok 14 Čierny orol

Palác Klobušickovcov

Rovnako pozoruhodnou, avšak oveľa mladšou palácovou stavbou ako Rákociho palác je budova, ktorá bola honosným sídlom barónov Klobušickovcov alebo tiež Klobušických. Stojí v južnej časti námestia, na východnej strane Hlavnej ulice. V stredoveku sa táto časť námestia nazývala "platea Hungarorum" (ulica Maďarov). Palác je súčasťou Mestskej pamiatkovej rezervácie Prešov. Vybudovali ho na mieste starších majerov (statkov) a remeselníckych domčekov. Stavba bola dokončená v r. 1756 a má bohatú výzdobu s figurálnymi motívmi od talianskych majstrov. Súčasťou paláca bol pôvodne rozsiahly francúzsky park, ktorý siahal k niekdajším východným hradbám. V lete v roku 1770

navštívil toto sídlo Jozef II., následník trónu. V 1. pol. 19. stor. pôsobilo v paláci nemecké divadlo, založené lekárom S. Kriegerom. V súčasnosti tu sídli Krajský súd v Prešove.

Obrázok 15 Palác Klobušickovcov

VYSKÚŠAJ SA

Vyber správnu odpoveď

1. Od ktorého panovníka dostali Prešovčania právo obohnat' svoje mesto hradbami?
 - a. kráľ Ľudovít I.
 - b. kráľ Ondrej II.
 - c. kráľ Belo IV.

2. Na čo malo slúžiť mestské opevnenie ?
 - a. na dobrý výhľad
 - b. na ochranu pred poddanými
 - c. chrániť životy a majetok obyvateľov mesta

3. Prečo dali jezuiti postaviť súsošie Immaculaty?
 - a. oslava matky
 - b. pamiatka na mor
 - c. oslava víťazstva nad Turkami

4. Čo je hlavnou časťou súsošia Immaculaty?
 - a. Neptún
 - b. socha Madony s dieťaťom, korunou a žezlom
 - c. generál Caraffa

5. Z akých dôvodov bolo vybudované evanjelické kolégium?
 - a. rozhodol o tom panovník
 - b. rozhodli o tom jezuiti
 - c. evanjelici nemali svoju školu na prípravu budúcich kňazov

6. Ktorý slovenský básnik študoval na prešovskom kolégiu?
 - a. P.O. Hviezdoslav
 - b. Daniel Hevier
 - c. Samo Chalúpka

7. Čo sa nachádza na severozápadnom rohu budovy kolégia?
 - a. fontána
 - b. pomník osloboditeľom Prešova
 - c. pomník obetiam Caraffovho krvavého súdu z r. 1687

8. Prečo postavili evanjelický kostol sv. Trojice ?
- vzrástol počet maďarských mešťanov a starý maďarský chrám už nepostačoval
 - starý evanjelický kostol zhorel
 - aby evanjelici nemuseli cestovať do Košíc
9. Kde stála stará mestská škola?
- za hradbami
 - na námestí
 - pri Toryse
10. Ktorá je najvýznamnejšia a zároveň najstaršia historická pamiatka mesta Prešov?
- kostol svätého Mikuláša
 - Rákociho dom
 - Neptúnova fontána
11. Čo sa nachádza v súčasnosti v paláci Rákociovcov?
- reštaurácia
 - súd
 - krajské múzeum
12. Prečo dal Marek Holländer vybudovať fontánu v meste?
- chýbala cisterna na vodu
 - mohol sa usadiť a podnikáť v Prešove
 - vandali starú zničili
13. Ako bol využívaný objekt - Čierny orol v minulosti?
- na chov orlov
 - na premietanie filmov
 - ako hostinec
14. Ako sa v stredoveku nazývala časť námestia, kde sa nachádza palác Klobušickovcov?
- ulica Nemcov
 - ulica Maďarov
 - ulica Klobučníkov

Doplňovačka :

Úloha: Správne doplň chýbajúce písmená alebo časti vety.

1. V severnej časti námestia Prešova je súsošie Imm ___ c ___ l ___ t ___.

Prešovčania ho nesprávne nazývajú T ___ o ___ i ___ .

Objekt dali postaviť ako pamiatku na smrteľnú chorobu ___ r.

2. Pamiatka v mestskom parku je jedinou zachovanou pôvodnou mestskou cisternou. Slúžila ako zásobáreň v ___ d ___ pre obyvateľov mesta.

Jej názov je ___ e ___ t ___ n ___ v ___ f ___ n ___ a ___ a.

V strede stojí N ___ t ___ a je tam 5 živočíchov :

r ___ a ž ___ a h ___ d
k ___ r ___ n ___ k ___ k ___ k ___ d ___

3. Najvýznamnejšou a najstaršou historickou pamiatkou Prešova je:

k ___ s ___ l s ___ ä ___ é ___ o M ___ k ___ á ___ a.

Bol postavený v ____ . storočí.

4. Kedysi to bol hostinec, ktorý slúžil predovšetkým majetnejším návštevníkom mesta. Oddávna ho nazývali Č ___ e ___ y o ___ l .

5. V roku 1647 bol dokončený kostol evanjelickej cirkvi, ktorý sa nazýva kostol

S ___ t ___ j T ___ j ___ c ___.

V suteréne kostola je chrámová k ___ y ___ a .

6. V stredoveku na tejto časti námestia, ktorú nazývali maďarská ulica bol vybudovaný palác K___ o ___ u ___ i ___ k ___ ch.

Dnes je v ňom krajský ___ ú ___.

7. Dôležitým právom stredovekých miest bolo právo postaviť si hradby, ktoré chránili ž ___ o ___ y aj m ___ e ___ k občanov mesta.

Spolu s hradbovým múrom sa na Kováčskej ulici zachovala veža opevnenia

b ___ š ___ a.

Najväčším objektom zachovaných častí mestského opevnenia je:

F ___ o ___ á ___ o ___ a b ___ á ___ a.

8. Významná pamiatka na protestantské školstvo v našich dejinách je

e ___ n ___ e ___ c ___ é k ___ l ___ g ___ m.

Škola sa mala rovnať vyšším k ___ t ___ l ___ c ___ k ___ m školám.

Študoval tu slovenský básnik H ___ i ___ z ___ o ___ l ___ v.

9. Za najkrajší mestský renesančný palác na území horného Uhorska bol považovaný práve v Prešove palác R ___ k ___ c ___ v ___ v.

V súčasnosti je v budove m ___ z ___ m.

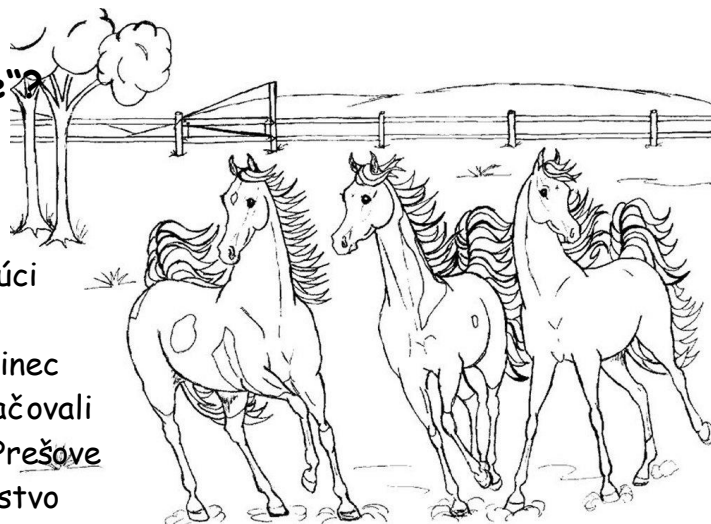
10. Najstaršia škola v meste, ktorá zrejme jestvovala od 15. storočia bola

stará m ___ t ___ á š ___ a.

Niekoľkokrát bola prebudovaná, najmä po veľkom p ___ ž ___ a ___ i v roku 1887.

Prečo Prešovčanov volajú „koňare“?

Roku 1859 postavili obyvatelia Prešova štátny žrebčinec, ktorý stál na terajšej Sabinovskej ulici. Obchodníci prepravujúci svoj tovar na kočoch ťahaných koňmi využívali pohodlie, ktoré im tento žrebčinec poskytoval. Koníky si tu oddýchli a pokračovali v dlhej ceste. Ľudia si zvykli nato, že v Prešove bol žrebčinec a začali domáce obyvateľstvo volať koňare

Osemsmerovka Kone a poníky

Nájdi v osemsmerovke slová, ktoré sa týkajú koní.

Hľadaj smerom hore, nadol, doľava, doprava a krížom

Zoznam slov:

cval

žriebä

hriva

jazdec

klus

kopytá

kôň

chvost

poník

sedlo

stajne

uzda

C	S	M	V	M	D	O	P	K	K	J	O
P	O	F	K	V	R	B	V	M	F	A	V
O	R	H	S	T	A	J	N	E	H	Z	D
N	D	U	E	R	H	R	P	U	Z	D	A
Í	L	F	D	D	M	V	Z	F	V	E	R
K	M	K	L	P	K	B	V	S	A	C	O
O	R	K	O	P	Y	T	Á	F	Ä	O	K
D	Ô	P	H	V	F	Z	M	B	L	K	P
Ň	B	V	L	N	M	R	E	Z	V	F	Z
F	K	V	A	O	H	I	H	F	O	Z	M
E	D	A	V	I	R	H	K	D	N	R	D
O	V	R	C	Ž	O	P	T	S	O	V	CH

Pátrači

Koľkokrát nájdeš slovo ERB?

Hľadaj vo všetkých smeroch- hore, dolu, doprava, doľava aj krížom.

E	R	B	E	E
B	R	E	R	B
E	E	B	B	E
B	R	E	E	R
R	B	E	R	B

Tajná správa

Nájdí Neptúnov tajný odkaz. Začni na tmavom políčku a hľadaj cestičku písmenami tak, aby tvorili dohromady slová. Môžeš ísť hore, dole, doľava a doprava, ale nie šikmo

M	S	P	O	Z	N	A	J	S	D	J	Z
R	N	Q	R	H	J	S	O	V	H	E	S
C	I	E	D	M	D	Ť	G	O	G	D	Z
U	A	K	N	L	T	N	D	J	K	A	O
Z	F	C	G	P	R	A	A	E	F	U	A
Q	I	J	V	O	T	S	E	M	S	T	U
D	U	V	A	P	M	C	E	N	K	R	F
L	F	C	B	R	N	Š	Ž	G	M	K	A
V	L	H	F	E	A	D	C	H	R	U	O
P	D	J	S	Š	A	E	G	I	L	V	P
C	S	A	F	O	I	R	L	I	K	T	E
Z	T	S	Q	V	E	S	A	T	E	V	S

koniec

Tu napíš správu:

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Slovičkárenie

Poprehadzuj písmená v mriežke tak, aby si zistil slovo, ktoré sa týka pamiatky nášho mesta.

T	E	D
A	A	R
K	L	Á

Je to slovo: _ _ _ _ _

Kol'ko ďalších slov dokážeš vytvoriť z týchto písmen?
(Je ich najmenej 6)

Poprehadzuj písmená v mriežke tak, aby si zistil slovo, ktoré sa týka pamiatky nášho mesta.

U	M	K	O
I	G	É	L

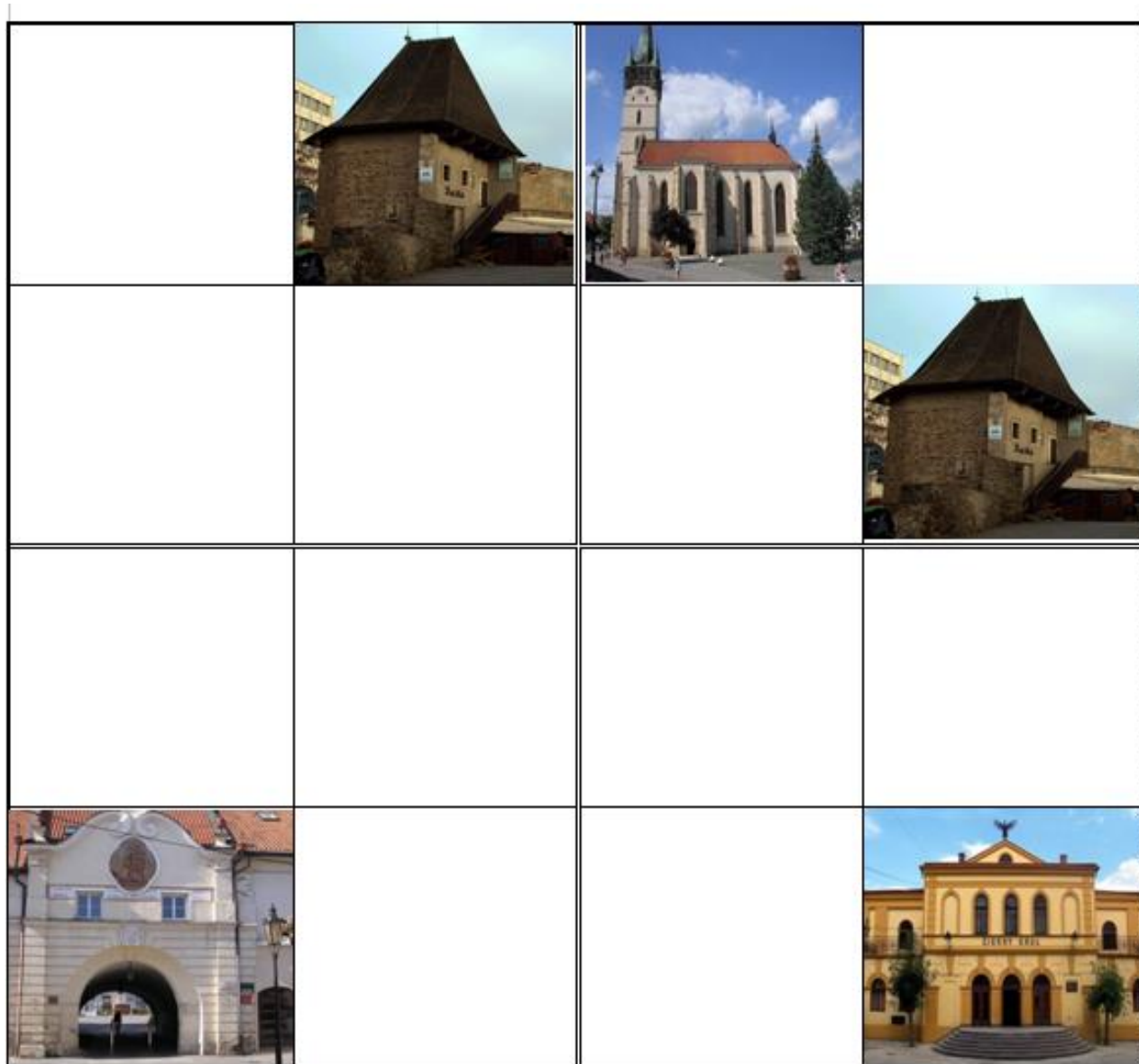
Je to slovo: _ _ _ _ _

Kol'ko ďalších slov dokážeš vytvoriť z týchto písmen?
(Je ich najmenej 4)

Obrázkové sudoku

Vystrihni obrázky pod mriežkou.

Doplň mriežku tak, aby každý rad, stĺpec aj štvorec mal každú z pamiatok. Po vyplnení pomenuj pamiatky.

Štvorsmerovka

Nájdi v štvorsmerovke slová, ktoré súvisia s pamiatkami mesta Prešov.
Hľadaj smerom hore, nadol, doľava, doprava.

Zoznam slov:

RÁKOCI
KLOBUŠICKÝ
ČIERNY OROL
NEPTÚN
BAŠTA

KOLÉGIUM
MESTSKÁ ŠKOLA
FLORIÁN
SÚSOŠIE
MADONA

V	S	D	E	B	A	Š	T	A	A	K	H
A	Č	A	I	Z	H	Q	L	S	L	Ú	B
C	I	Ý	K	C	I	Š	U	B	O	L	K
V	E	Ť	M	R	G	F	R	S	K	I	J
M	R	N	Ú	G	R	E	K	B	Š	Ľ	Š
F	N	Á	S	É	Á	Y	W	Ž	Á	M	E
O	Y	I	Ď	V	K	Ň	S	R	K	I	I
C	O	R	A	N	O	D	A	M	S	H	Š
V	R	O	G	J	C	G	L	M	T	H	O
K	O	L	É	G	I	U	M	R	S	G	S
B	L	F	Ľ	T	N	Ú	T	P	E	N	Ú
R	T	R	Á	N	G	J	Í	U	M	Ó	S

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. ŠVORC, P. 2006. Sprievodca po historickom Prešove. Prešov : Universum, 2006. ISBN 80-89046-35-5
2. ŠVORC, P. 2003. Príbehy starého Prešova. Prešov : Universum, 2003. ISBN 80-89046-14-2

Internetové zdroje :

1. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3073>
2. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3080>
3. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3083>
4. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3084>
5. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3085>
6. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3086>
7. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3087>
8. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3088>
9. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3089>
10. <http://www.presov.sk/portal/?c=12&id=3096>

ZOZNAM OBRÁZKOV

1. <http://www.kamim.sk/fotkym/po-17.jpg>
2. http://img2.flog.pravda.sk/8et/sa0_61026_m.jpg
3. <http://pis.sk/image/35164/imgp0098.jpg>
4. <http://static.panoramio.com/photos/large/75628642.jpg>
5. http://pis.sk/image/35273/dsc_0557.jpg
6. http://www.szs.edu.sk/projects/etwinning/navsteva/mesto/presov_20.html
7. <http://www.slovenskyportal.sk/index.php?action=st&h=Pamatne-tabule:-Pavol-Orzsag-Hviezdoslav>
8. <http://pis.sk/image/56850/kkk.jpg>
9. http://pis.sk/image/35259/dsc_0583.jpg
10. http://pis.sk/image/35317/dsc_0569.jpg
11. http://pis.sk/image/9503/img_1218061461.jpg
12. http://pis.sk/image/35274/dsc_0605.jpg
13. <http://pis.sk/image/30834/p1000640.jpg>
14. <http://www.webnoviny.sk/fotografia/69766/velka/cierny-orol-presov.jpg>
15. http://pis.sk/image/35313/dsc_0782.jpg